

15.12.2017

Sisäministeriö

Viite/Referens SMDno-2016-1495

Lausunto pelastuslain muuttamiseen

Etelä-Pohjanmaan Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus on tutustunut viitekohdassa mainittuun pelastuslain luonnokseen ja esittää lausuntoon seuraavaa:

Merellinen öljyvahinkojen torjunta on kuvattu hyvin ja toimintamalli on selkeä. Merellisen öljyvahinkojen torjunnan siirtyy ympäristöministeriöltä sisäministeriöille ja rajavartiolaitokselle. Jälkitorunta on määritetty hyvin ja kunta on luonnollinen vastuutaho jälkitorjunnalle mm. osaamisen ja resurssien puolesta. Aluskemikaalivahinkojen torjunta selkeytyy, kun se lakimuutoksessa liitetään selkeästi pelastuslaitoksen tehtäväksi. Lakiesitys on kuitenkin yleisesti kirjoitettu melko vaikeaselkoisesti ja eri viranomaisten vastuut jäävät epäselviksi.

Lakiesityksessä maaöljyvahinkojen torjunta on kuvattu erittäin suppeasti, vaikka pääosa öljyvahingoista on maaöljyvahinkoja. ELY-keskuksen roolia maaöljyvahingoissa ei huomioida riittävästi. ELY-keskukset vastaavat nykyisin öljyntorjunnan järjestämisestä alueellaan. Nykytilassa Ely-keskuksilla on monitahoinen ja merkittävä rooli maaöljyvahinkojen torjuntaan liittyvässä kehittämisessä, koulutuksessa, ohjauksessa ja valvonnassa sekä erityisesti öljyvahinkoihin liittyvissä pohjavesi- ja ympäristökysymyksissä.

Vuoden 2018 jälkeisiin maaöljyvahinkoihin liittyvä kehittämis-, koulutus- ja ohjausvastuu jäävät epäselväksi ja on suuri vaara, että nykytilan kaltainen hyvä yhteistyö ympäristö- ja torjuntaviranomaisten kesken katkeaa. Laissa ja sen perusteluissa tulisi käsitellä tarkemmin miten maa- ja sisävesialueen vahinkotapauksissa ja niihin varautumisessa toimitaan. Lakiluonnoksessa esitetyssä muodossa ja nopeutetussa aikataulussa lakiuudistus heikentää ympäristöturvallisuutta maa-alueilla ja sisävesillä.

Maakuntauudistuksessa mm. pohjavesiosaaminen ja luonnonsuojeluosaaminen jakaantuvat tämän hetkisen tiedon mukaan valtion LUOVA-virastolle ja maakunnille. Pintavesiin ja vesivaratehtäviin liittyvä osaaminen siirtyy maakuntiin. On erityisen tärkeää, että tämä huomioidaan pelastuslain muutoksessa.

ELY-keskuksille kuuluvia tehtäviä on esitetty siirrettäväksi aluehallintovirastolle. Esityksestä ei selviä mitä viranomaista aluehallintovirastolla tulevaisuudessa tarkoitetaan. Oikea taho olisi tehtävien sisällön perusteella tuleva valtion ympäristöviranomainen, jonka tehtäviin nämä asiat liittyvät kiinteästi.

Pelastuslakiesitystä tulisi täydentää siten, että öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa varten perustettavaan johtoryhmään on LUOVA-
viraston lisäksi kutsuttava maakunnan ympäristösektorin asiantuntija.

Pelastuslain väliaikaisessa muuttamisessa eri viranomaisten vastuut jäävät epäselväksi, erityisesti ELY-keskuksen tehtävät vuonna 2019. Lakiluonnoksessa tulisi terävöittää kenen viranomaisen vastuulle kuuluvat vuoden 2019 aikana mm. maaöljyvahinkoihin liittyvä ohjeistus ja valvonta, öljysuojarahaston korvauslausunnot, pelastuslaitosten torjuntasuunnitelmien hyväksyminen sekä jälkitorjuntaan liittyvä ohjaus.

Vesistöyksikön päällikkö

Liisa Maria Rautio

Säännöstely- ja patoturvallisuusryhmän
päällikkö

Tommi Mäki

LIITTEET/BILAGOR

JAKELU/SÄNDLISTA

TIEDOKSI/FÖR KÄNNEDOM Rantala Aulis, Siemala Esa, Höglund Ulf, Närhi Ilkka, Juha Jyrkkä, Kentala Päivi, Palomäki Jyrki, Rinkineva-Kantola Leena, Kekäläinen Hannele, Lindroos Sirpa, Hakola Antti